

van den trotschen veroveraar. Op hem moest men werken, zoo dachten vooral de uitgewekenen te Londen en hunne hoofden, de predikanten; zij stonden steeds in nauwe betrekking tot Jurieu. Hun vast vertrouwen was gevestigd op den vrede, die, te Rijswijk in 1697 gesloten, allen teleurstelde, want men achtte geen vrede wenschelijk of mogelijk zonder vrijheid van godsdienstoefening, ook in Frankrijk. Maar, zelfs Lodewijk XVI zwoer nog bij zijn troonsbeklimming, dat hij de ketters in zijn rijk zou vervolgen en kort vóór de groote Staatsomwenteling werd er nog jacht gemaakt op de afvalligen (1). Jurieu werkte op de zoogenaamde parlementaire partij in zijn vaderland, aan welke wel, als ware zij gestorven, het zwijgen was opgelegd, maar waaruit het leven nog lang niet geweken was.

Geen poging baatte: macht gold boven recht. Is het wonder, dat er zich een hevige twist ontspon tusschen den vurigen Protestantschen prediker en het hoofd der Katholieken, Bossuet, die zich tot de Roomschegezinden en Jacobieten in Engeland richtte en zoo de pogingen van onzen Stadhouder trachtte te verijdelen?

Nu alle bezadigde plannen dreigden schipbreuk te lijden, kwam Jurieu, evenals zoo menig dweper voor en na hem, tot mystische droomerijen, tot chiliastische visioenen, wier troebele bron het duistere boek der Openbaring was.

Evenals voor alle secten, die zich van de Katholieke kerk afscheidden, was voor hem Babel Rome en de overspeelster de Pauselijke kerk. Evenals er slechts één monarchie, de Romeinsche, bestond bij Christus' eerste komst, zoo moest er ook slechts één zijn bij zijn terugkeer hier op aarde. In Frankrijk meenden vele Katholieken

---

(1) Een keurig en boeiend geschreven schildering van het lijden der Hugenooten in die dagen vindt men in Jarousseau, *Le pasteur du désert*, par Eugène Pelletan. Paris 1877.